

Rome: een multiculturele samenleving

Herhaling: geslachtsregels woorden groep 1, 2 en 3

In deel 1 van Minerva heb je de geslachtsregels geleerd van de woorden van groep 1, 2 en 3. Kijk op pag. 19 van je Tekstboek waar ze nogmaals worden gegeven.

GROEP 1

Woorden van groep 1 (*mensa*) zijn meestal **vrouwelijk**.

Woorden die verwijzen naar een mannelijk persoon, bijvoorbeeld *agricola* (boer) vormen een uitzondering op die regel.

GROEP 2

Woorden van groep 2 die eindigen op *-us* of *-r* (*servus, vir, puer*) zijn meestal **mannelijk**.

Woorden van groep 2 die eindigen op *-um* (*donum*) zijn altijd **onzijdig**.

GROEP 3

Voor het vaststellen van het geslacht van woorden van groep 3 gelden de volgende regels:

1. Woorden die verwijzen naar een man of mannelijk dier zijn **mannelijk** (*pater*)
2. Woorden die verwijzen naar een vrouw of vrouwelijk dier zijn **vrouwelijk** (*mater*)
3. Woorden die eindigen op *-os, -or* of *-er* zijn meestal **mannelijk** (*mos*)
4. Woorden die eindigen op *-o, -s* of *-x* zijn meestal **vrouwelijk** (*opinio*)
5. Woorden die eindigen op *-us* (genitivus *-eris* of *-oris*) of *-men* (*-minis*) zijn altijd **onzijdig** (*litus, litoris; munus, muneris; nomen, nominis*)

Herhalingsoefening A (benoem het geslacht)

Hieronder vind je woorden waarvan je de meeste hebt geleerd, maar sommige nog niet kent. Benoem het geslacht (mannelijk, vrouwelijk of onzijdig) en geef de betekenis van het woord. De woorden die je niet kent, zul je in de woordenlijst moeten opzoeken.

1. fama
2. corpus
3. ludus
4. nepos
5. ops
6. castra
7. puer
8. vulnus
9. virgo
10. tyrannus

11. urbs
12. oppidum
13. hostis
14. miles
15. multitudo
16. nox
17. classis
18. exemplum
19. agricola
20. arx

Herhalingsoefening B (congruentie)

Congruer: zet het bijvoeglijk naamwoord tussen haakjes in dezelfde naamval, getal en geslacht als het zelfstandig naamwoord. Vertaal vervolgens het resultaat.

1. reges (iratus) (2x)
2. filiam (fortis)
3. sorore (bonus)
4. regiae (pulcher) (3x)
5. socios (omnis)
6. gladii (regius) (2x)
7. feminas (laetus)
8. puerorum (parvus)
9. parti (optimus)
10. ripis (mirus) (2x)

Verschillende volkeren, verschillende godsdiensten

1. Over het algemeen wordt gezegd dat de Romeinen tolerant waren ten opzichte van andere culturen. Geef op grond van de paragraaf *Multicultureel Rome* een argument vóór en een argument tegen deze stelling.
2. Bron 1 is geschreven door de Romeinse dichter Juvenalis, (1ste - 2de eeuw n.Chr). Bestudeer de bron en beantwoord de vragen.
 - a. Uit welk woord uit rr. 1-5 blijkt dat de dichter de gebruiken in Egypte vreemd vindt?
 - b. Welke vier gebruiken van de Egyptenaren vindt de dichter belachelijk?
 - c. Uit welke woorden in dit gedicht blijkt dat de dichter het ergerlijk vindt dat de Romeinse godsdienst niet wordt nageleefd in Egypte?

BRON 1

- 1 Iedereen weet hoe dwaas Egypte is in zijn geloof aan vele wonderwezens. De ene streek aanbidt de krokodil, de andere vreest de slangenvechter Ibis, 5 en waar het oude honderdpoortige Thebe¹ geruïneerd ligt (...), fonkelt het van blinkend-gouden heilige apenbeelden. Ook zijn er hele steden waar de mensen katten vereren, vissen uit de Nijl, 10 soms honden ook. Geen mens vereert Diana. En 't is verboden ui of prei te snijden of af te bijten. Ja, wie deze goden in zijn tuin heeft, is wel uitverkoren! Nooit komt een dier met wollen vacht op tafel, 15 nooit wordt een geitenjong geslacht, maar 't eten van mensenvlees mag wel!

Juvenalis, *Satire XV*, regels 1-12 (vert. M. d'Hane-Scheltema)

¹ bedoeld is het Thebe in Egypte

8. In Bron 3 is de geschiedschrijver Tacitus (1ste eeuw n.Chr.) aan het woord. Ook hij vertelt over de joden. Bestudeer de bron en beantwoord de vragen.

BRON 3

1 Ze (*de joden*) beschouwen mensen die beelden van goden maken uit vergankelijk materiaal in menselijke vorm als goddeloos. Hun hoogste en eeuwige god is niet na te maken en is niet vergankelijk. Daarom plaatsen ze geen beelden in hun steden, laat staan in hun

5 tempels. Met beelden is het volgens hen niet mogelijk om vorsten te vleien en keizers te eren.

Tacitus, *Historiën* 5,5 (vert. R. van der Veen)

- a. Welke twee bezwaren hebben de joden tegen het afbeelden van hun god?
- b. In je tekstboek staat dat de Romeinen aan het begin van onze jaartelling minder respect hadden voor de joden. Welke redenen daarvoor zou je uit dit fragment kunnen halen?

Woorden 14A: Abraham krijgt een opdracht van God

postquam	nadat
gestus gero (gerĕre)	<i>ppp van gero</i> (gerĕre) 1. dragen, brengen 2. verrichten, uitvoeren
ille, illa, illud (illius)	die/dat, hij/zij/het
iste, ista, istud (istius)	die/dat, hij/zij/het
super + <i>acc.</i>	(boven)op, over
monstro (monstrare)	tonen, (aan)wijzen
stravi sterno (sternĕre)	<i>perf. van sterno</i> (sternĕre) neerwerpen, uitspreiden
iuvenis, iuvenis (<i>m</i>)	jongeman
lignum	(stuk) hout
praecepi praecipio (praecipĕre)	<i>perf. van praecipio</i> (praecipĕre) voorschrijven, bevelen
dies, diei (<i>m/v</i>)	dag
oculus	oog
procul (<i>bijw.</i>)	ver, op (een) afstand
ex(s)pecto (ex(s)pectare)	(af)wachten, verwachten
hic (<i>bijw.</i>)	hier
illuc (<i>bijw.</i>)	daarheen
propero (properare)	zich haasten

ipse, ipsa, ipsum (ipsius)	zelf, zichzelf
porto (portare)	dragen
manus, manus (<i>v</i>)	1. hand 2. groep
ignis, ignis (<i>m</i>)	vuur
pergo (pergĕre)	(voort)gaan
ecce	kijk!
provideo (providĕre)	1. (+ <i>acc.</i>) voorzien 2. (+ <i>dat.</i>) zorgen voor
sibi	<i>dat. van se</i>
fluctus, fluctus	golf
currus, currus	wagen
tumultus, tumultus	rumoer, oproer
aditus, aditus	toegang
fructus, fructus	vrucht
domus, domus	huis
facies, faciei	1. gedaante, uiterlijk 2. gezicht
fides, fidei	1. trouw 2. vertrouwen
spes, spei	hoop, verwachting

5. *pueros suos* (r. 9)
Met welke woorden heeft de verteller hen eerder in dit verhaal aangeduid?
6. *revertetur ad vos* (r. 11)
a. Wat is gek aan deze woorden?
b. Waarom zegt Abraham deze woorden, denk je?
7. Met *ignem* (r. 13) wordt niet echt 'vuur' bedoeld. Wat wel, denk je?
8. Uit welke woorden blijkt voor het eerst dat Isaac doorheeft dat er iets ongebruikelijks aan de hand is?

Taal oefening A (par. I, woorden groep 4 en 5)

Benoem van de volgende woorden naamval en getal en zet de woorden om van enkelvoud naar meervoud of andersom.

voorbeeld: fructuum, antwoord: gen. mv. fructus

1. fructum

2. re

3. fructus (4x)

4. rem

5. fructui

6. diei (2x)

7. manibus (2x)

8. manu

Taal oefening B (par. I & II, vreemde eend in de bijt)

Hieronder staan rijtjes van steeds vier zelfstandige naamwoorden. Één ervan hoort er niet bij. Onderstreep dit woord. Achter het rijtje staat een aanwijzing die je kan helpen.

1.	manus	currus	humus	aditus	(groep)
2.	fluvius	ludus	populus	domus	(groep)
3.	rei	fructui	noctibus	currus	(naamval)
4.	spe	fructu	mensae	pugna	(naamval)
5.	rerum	fidem	curru	tumultui	(getal)
6.	pedem	res	fructus	populorum	(naamval)
7.	rebus	aditum	dies	principes	(getal)
8.	fructu	rei	dei	manus	(naamval)
9.	re	curru	fructus	oculo	(naamval)
10.	puerum	fructuum	opinionem	rem	(naamval)